

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ - СКОПЈЕ
ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“- ШТИП

ВОСПИТАНИЕ

Списание за теорија и практика

Штип, 2003/04

ВОСПИТАНИЕ

Списание за теорија и практика

Издавач:

Педагошки факултет „Гоце Делчев,, - Штип

За издавачот:

Д-р Блаже Китанов, декан

Редакциски одбор:

Д-р Блаже Китанов, редовен професор (претседател)

М-р Емилија Петрова Ѓорѓева, асистент (секретар)

Д-р Кирил Цацков, доцент

Д-р Стеван Алексоски, вонреден професор

Д-р Ванчо-Жан Колев, вонреден професор

Д-р Владимир Михајловски, доцент

М-р Снежана Мирасчиева, асистент

Јазична редакција:

Д-р Блаже Китанов

Компјутерска обработка:

Јереј Николче Ѓорѓев

Тираж:

500 примероци

Списанието излегува двапати годишно

**100 GODINI
IL LINDEN
GOCE DEL^EV**

М-р Снежана САВИН КИРОВА
Педагошки факултет
Штип

ПАСИВНИ ФОРМИ ВО АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК

Пасивните реченички конструкции во англискиот јазик се многу важни и често употребувани. Најголем број на пасивни реченици се од типот во кои во другите јазици се употребуваат неопределени или повратни заменки. Во нив имаме непознат или нејасен субјект на активната реченица и тој останува неискажан во пасивната форма. На пример :

Someone has broken the window. (актив)

The window has been broken. (пасив)

Во една активна реченица вршителот на дејството (субјектот) доаѓа на прво место, а потоа се кажува какво дејство извршил и врз кого или што го извршил. Во реченицата:

Your dog scared my son.

Your dog е субјект, *scared* е дејството што е извршено, а *my son* е објект врз кој е извршено дејствието.

Во една, пак, пасивна реченица имаме спротивна ситуација: прво се наведува објектот од активната реченица (значи објектот на активната реченица станува субјект на пасивната), а потоа се кажува што било направено врз тој објект и на крајот но многу ретко, кој го извршил дејствието. Така претходната реченица трансформирана во пасивна форма ќе гласи:

My son was scared by your dog.,

каде што *my son* сега е субјект кој го трпи дејствието што е извршено врз него, *was scared* е предикат (прирок) и на крајот, вршителот *your son* воведен со предлогот *by*.

Дали во определената реченица ќе биде употребена активна или пасивна форма често пати зависи од она што претходно веќе е кажано или од она што слушателот веќе го знае. Имајќи го ова предвид реченицата ја почнуваме со познатото, а новите

информации следат во понатамошниот дел од реченицата. На пример :

Peter has just come back from Australia.

(Активна - говорникот го познава Петар а нова информација е од каде тој се вратил.)

This crystal skull was found in South America.

(Пасивна - кристалниот череп е веќе познат а нова информација е каде е најден, а кој го нашол воопшто не се спомнува.)

Пасивните форми во англискиот јазик се прават со соодветната форма на глаголот **"to be"** и минат партицип на глаголот што се менува. Како што веќе е кажано, објектот на активната реченица станува субјект на пасивната, а субјектот на активната реченица во најголем број случаи не се спомнува во пасивната реченица. Доколку е потребно да биде назначен, најчесто стои на крајот од реченицата заедно со предлогот **by**.

Следната табела може да помогне во согледувањето на градбата на пасивните глаголски форми во англискиот јазик :

Глаголска форма	Актив	Пасив

Present Simple	buys	is bought
Present Continuous	is buying	is being bought
Past Simple	bought	was bought
Past Continuous	was buying	was being bought
Present Perfect	has bought	has been bought
Past Perfect	had bought	had been bought
Future Tense	will buy	will be bought
Conditional	would buy	would be bought
Perfect Conditional	would have bought	would have been bought

Другите продолжителни (трајни) форми, освен горе наведените две, исклучително ретко се употребуваат во пасивна форма дури и од страна на говорниците на кои англискиот им е мајчин јазик, па затоа не е препорачлива нивна употреба во пасивна форма.

Ако се разгледа табелата може да се воочат следните карактеристики : пасивната форма во основа се состои од два дела - еден променлив и еден непроменлив. Променливиот дел е претставен со глаголот **"to be"** кој што ја менува формата, а непроменливиот дел секогаш е минат партицип на глаголот што се

менува . Значи, ако тоа што сме го добиле во пасив не содржи форма на глаголот "**to be**", тогаш тоа не е пасивна форма.

Ако уште се задржиме на формата на пасивот, ќе сретнеме реченици кои содржат два објекта : директен и индиректен. Во теорија, ваквите реченици можат на два начини да се трансформираат во пасивна форма, зависно од тоа кој објект од активната реченица ќе го земеме за субјект на пасивната. Меѓутоа, многу повообичаена е формата во која индиректниот објект од активната реченица станува субјект на пасивната форма па така следната реченицата со два објекти:

She	promised	<u>him</u>	<u>a book</u> .,
		↓	↓
		инд.објект	дир.објект

во пасивна форма многу почесто ќе гласи:

He was promised a book.,

отколку:

A book was promised to him.,

што е граматички исто така точно но, во употреба поретко.

Натаму, некои глаголи во англискиот јазик не можат да се стават во пасивна форма поради самата своја природа. Така непреодните глаголи, т.е. оние кои немаат објект врз кој што се пренесува нивното дејство, па со тоа и нема што да стане субјект на пасивната реченица не се употребуваат во пасивна форма. Во ова група на глаголи спаѓаат и следните : die, arrive, sleep, rise, laugh, lie (лежи) итн. Некои преодни глаголи исто така неможат да се употребат во пасивна форма. Повеќето од нив се нарекуваат "статични" глаголи ("stative" verbs) затоа што тие означуваат состојби, а не дејства и истите често немаат ни трајни форми (continuous forms). Такви се на пример глаголите : have, resemble, suit итн.

По ова кратко претставување на некои општи правила во врска со пасивните форми во англискиот јазик уште еднаш треба да се нагласи дека овие конструкции имаат поважна улога и почесто се употребуваат во англискиот отколку во некои други јазици, вклучувајќи го и македонскиот, бидејќи јазикот не само што ги поднесува туку и ги бара. Ова, се разбира, не значи дека било која

активна реченица треба и може да се трансформира во пасивна. Напротив, онаа реченица која добро звучи во актив таква треба и да остане. Некои наставници кои предаваат англиски јазик често прават грешка предавајќи го пасивот како само уште еден начин да се искаже активна реченица, а при тоа не дообјаснуваат дека оваа форма треба да се употребува доколку тоа го бара јазикот, стилот и содржината.

Пример за ваков апсурд кој често го употребуваат наставниците е:

Mary likes dolls. - актив

Dolls are liked by Mary. - пасив

Литература:

- 1 . Allen, W.S., Living English Structure, Longmans, 1959
- 2 . Burgess, S., First Certificate Gold Coursebook, Longman, 2001
- 3 . Naunton, J., Think First Certificate, Longman 1996
- 4 . Stankovi } , M.D. , Gramatika engleskog jezika , Nolit, Beograd, 1957
- 5 . Thomson, A.J., Martinet A.V., A Practical English Grammar, Oxford University press, 1997.